

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 28. marca 2017 r.

Powód J. P. wystąpił przeciwko pozwanym J. J. i G. J. z szeregiem pozwów zawierających żądanie zasądzenia – w postępowaniu nakazowym z weksla – określonych kwot pieniężnych.

W niniejszej sprawie przedmiotem procesu były dwa takie pozwy.

Pozwem z dnia 8.02.2013 r., sygn. I Nc 32/13 (k. 2) powód żądał zasądzenia solidarnie od pozwanych kwoty 183.141 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10.02.2013 r. oraz zasądzenia kosztów procesu 5.907 zł.

W pozwie wskazano, że w dniu 6.10.2003 r. powód udzielił pozwanemu szeregu pożyczek, w tym na kwotę 100.000 zł, którą przekazano w gotówce, a pozwana poręczyła tę pożyczkę. Na zabezpieczenie pożyczki został – w dniu 6.10.2003 r. – wystawiony weksel in blanco z deklaracją wekslową, która upoważniała do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą kwocie wierzytelności wraz z odsetkami i innymi kosztami w razie niedotrzymania umówionego – na dzień 31.10.2005 r. – terminu spłaty. Powód naprowadził, że pozwany nie zwrócił pożyczki, a po uzyskaniu informacji o pogorszeniu się sytuacji finansowej pozwanego, pismem z dnia 8.08.2012 r., wezwał go do zwrotu wszystkich pożyczek wraz z odsetkami. Zakreślony termin upłynął bezskutecznie z dniem 5.09.2012 r. Dlatego też powód w dniu 6.09.2012 r. wypełnił weksel na sumę objętą żądaniem pozwu (100.000 zł – suma pożyczki, 83.141 zł – odsetki ustawowe wyliczone za okres od 2.11.2005 r. do 1.08.2012 r.) i pismem z dnia 12.09.2012 r. zawiadomił pozwanych o wypełnieniu weksla oraz wezwał ich – bezskutecznie – do jego wykupu.

Nakazem zapłaty z dnia 13.02.2013 r., sygn. I Nc 32/13 (k. 22) Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Kolejnym pozwem z dnia 22.02.2013 r., sygn. I Nc 39/13 (k. 243 i 246) powód żądał zasądzenia od pozwanych, solidarnie, kwoty 188.712 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23.02.2013 r. oraz zasądzenia kosztów procesu w kwocie 5.976 zł.

Uzasadnienie tego pozwu było analogiczne jak w sprawie o sygn. I Nc 32/13 i opierało się o weksel gwarancyjny in blanco z deklaracją wekslową zabezpieczający umowę pożyczki z dnia 30.09.2003 r., z terminem płatności 31.05.2005 r. Dochodzona pozwem kwota obejmowała kapitał w kwocie 100.000 zł i odsetki ustawowe za okres od 1.06.2005 r. do dnia 1.08.2012 r. w kwocie 88.712 zł.

Nakazem zapłaty z dnia 28.02.2013 r., I Nc 39/13 (k. 266) Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwani wnieśli (k. 38 i 272) zarzuty do powyższych nakazów zapłaty, zaskarżając je w całości i wnosząc o uchylenie wydanych nakazów zapłaty oraz oddalenie powództw i zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Pozwani przyznali datę i fakt zaciągnięcia pożyczek u powoda, jak też ich zabezpieczenie wekslami gwarancyjnymi wystawionymi przez pozwanego, a poręczonymi przez pozwaną. Zarzucili natomiast, że spłacili już przedmiotowe pożyczki wraz z należnościami ubocznymi i to kilka lat temu, stąd weksle zostały nienależycie wypełnione. Pozwani nie przedstawili pokwitowań świadczących o zwrocie pożyczek, fakt ten zamierzali udowodnić zeznaniami świadków i stron oraz opinią biegłego z zakresu rachunkowości. Pozwani wskazali, że w okresie od września 2003 r. pozwany zawierał z powodem szereg (kilkadziesiąt) umów pożyczek poręczanych przez pozwaną, w tym jedną z nich w listopadzie 2004 r. Pomiędzy stronami były bardzo dobre relacje oparte na wzajemnym zaufaniu, stąd też kwestie pożyczek były „odformalizowane”, a obrót gotówką odbywał się bez pokwitowań, zaś pożyczki sankcjonowano początkowo w sposób ustny oraz w oświadczeniach pozwanego i deklaracjach wekslowych. Pozwani dalej podnosili, że w dniu 30.11.2004 r. – chcąc potwierdzić udzielone dotychczas przez powoda pożyczki – zawarli z powodem kolejną umowę pożyczki na kwotę 3.200.000 zł z oprocentowaniem 10% rocznie. Według pozwanych była to czynność prawna pozorna i chodziło w niej o określenie terminu spłaty dotychczas udzielonych pożyczek. Na 30.11.2004 r. łączna kwota

dotychczasowych pożyczek wynosi 2.500.000 zł. Stąd w umowie termin zwrotu pożyczki określili na 31.12.2008 r. (następnie aneksowali go na 31.12.2010 r.), zaś kwotę tej „pozornej” pożyczki określili na 3.200.000 zł, gdyż zgodnym zamiarem stron miało być zabezpieczenie spłaty należnych odsetek. Pozwani podkreślili, że wszelkie pożyczki otrzymane od powoda spłacili z odsetkami, nie przeczyli, że niektóre z nich (nie wskazali które) z opóźnieniem, ale ostatecznie powód miał otrzymać kwoty wyższe niż suma należności głównych i odsetek. Pozwani podnieśli, że z uwagi na zaufanie jakim strony się darzyły, pozwany zwracając gotówkę nie żądał od powoda pokwitowań. Pozwany miał mieć pieniądze na spłatę pożyczek wypłacając je sobie z kasy należących do niego firm (...) i (...), a potem on osobiście lub jego syn M. albo jeden z pracowników zawozili je i wręczali powodowi.

Powód złożył (k. 82 i 316) odpowiedź na zarzuty wnosząc o utrzymanie w mocy w całości wydanych w sprawie nakazów zapłaty.

Powód zaprzeczył, aby pozwany spłacił przedmiotowe pożyczki, zaprzeczył też pozostałym twierdzeniom zawartym w zarzutach. Podniósł, że nie było pomiędzy stronami „odformalizowania” relacji, zaufania, czy też braku wystawiania pokwitowań; wprost przeciwnie, udzielanie wszelkich pożyczek było sformalizowane przez zgodę pozwanej na każdą pożyczkę, poręczenie pożyczki, zabezpieczenie jej wekslem gwarancyjnym z deklaracją i pokwitowaniem odbioru pożyczki. Jeżeli udzielenie pożyczek było tak „sformalizowane”, to ich zwrot nie mógł być „odformalizowany”, tym bardziej, że pozwany jest doświadczonym przedsiębiorcą, a kwoty pożyczek były znaczne. Powód zarzucił, że nieprawdziwe jest twierdzenie pozwanych o „sankcjonowaniu” ustnych pożyczek „pozorną” pożyczką z dnia 30.11.2004 r. Wszelkie pożyczki pomiędzy stronami były pisemne i w takiej sytuacji nie było potrzeby spisywania kolejnych pożyczek, tym bardziej, że jeśli miałyby ona być „pozorna”, to powinna być zamiast poprzednich pożyczek, a nie jako kolejna, a ponadto pozwani powinni byli przy jej zawarciu domagać się zwrotu wystawionych wcześniej weksli. Powód przedłożył dokumenty mające potwierdzić fakt, że w latach 2003-2004 obracał dużą gotówką, a w okresie poprzedzającym datę 30.11.2004 r. wybrał z banku ponad 3.000.000 zł, co miało uwiarygodnić jego twierdzenia. Powód przyznał, że pożyczka z 30.11.2004 r. w kwocie 3.200.000 zł została przez pozwanych spłacona z większością odsetek (ok. 1.500.000 zł), stąd zwrócił pozwanym weksel zabezpieczający tą pożyczkę, a od odsetek zapłacił należny podatek. Powód nie wykluczał, że pozwany zwracając mu pożyczkę z 30.11.2004 r. pieniądze wybierał ze swoich spółek, podkreślił jednak, że żadne inne pożyczki nie zostały mu przez pozwanych zwrócone, zaś pozwani chcą to samo, drugi raz, zaliczyć na poczet niespłaconych pożyczek. Powód wskazał też, że w marcu 2012 r. pozwani przepisali swój majątek nieruchomości na dzieci, co jest przedmiotem odrębnego procesu ze skargi pauliańskiej (I C 605/13).

Strony złożyły jeszcze dalsze pisma przygotowawcze, a to powód z dnia 9.09.2015 r. (k. 163) i 7.09.2015 r. (k. 392) zaś pozwani z dnia 4.11.2013 r. (k. 98 i 332) oraz z dnia 14.09.2016 r. (k. 524). W pismach tych strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe i przytoczoną wcześniej na ich poparcie argumentację oraz odniosły się – krytycznie – do argumentacji przeciwnika procesowego.

Powyższe sprawy zostały (k. 517) połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd ustalił co następuje:

W latach 2003-2004 pomiędzy powodem, a pozwanymi doszło do zawarcia 26. pożyczek na kwoty po 100.000 zł, które były zabezpieczone wekslami i poręczone przez pozwaną.

W dniu 6.10.2003 r. powód udzielił pozwanym pożyczki w kwocie 100.000 zł przekazując ją w gotówce. Zawarcie umowy odbyło się za zgodą pozwanej (żony pozwanego), która udzieliła poręczenia. Na zabezpieczenie pożyczki pozwany wystawił w dniu 6.10.2003 r. i wręczył powodowi weksel in blanco, poręczony na rewersie przez pozwaną, wraz z deklaracją wekslową, która upoważniała wierzyciela do wypełnienia weksla w każdym czasie, na sumę odpowiadającą kwocie wierzytelności wraz z odsetkami w razie niedotrzymania terminu spłaty (określonego na 31.10.2005 r.), po uprzednim wezwaniu dłużnika z 7. dniowym terminem płatności. Posiadacz weksla został upoważniony do opatrzenia weksla datą płatności wg. swego uznania oraz klauzulą „bez protestu”. Powód naliczał odsetki ustawowe od dnia 2.11.2005 r., bo pożyczka nie została zwrócona w terminie, a pismem z dnia 8.08.2012 r. wezwał pozwanych do zwrotu wszystkich udzielonych wcześniej pożyczek wraz z odsetkami w łącznej kwocie

5.003.379,50 zł (w tym z pożyczek – 2.600.000 zł i odsetki ustawowe za okres do 1.08.2012 r. – 2.403.379,50 zł), w tym pożyczki z 6.10.2003 r. Ponieważ pozwani nie dokonali zapłaty, to powód wypełnił weksel w dniu 6.09.2012 r. na kwotę 183.141 zł stanowiącą sumę pożyczki (100.000 zł) i odsetki ustawowe za okres od 2.11.2005 r. do 1.08.2012 r. (83.141 zł), o czym zawiadomił pozwanych pismem z dnia 12.09.2012 r. wzywając ich do wykupienia weksla w terminie 7 dni.

W dniu 30.09.2003 r. powód udzielił pozwany jeszcze jednej pożyczki na kwotę 100.000 zł przekazując ją w gotówce. Umowa została zawarta za zgodą pozwanej, która udzieliła poręczenia za zobowiązanie męża do zwrotu pożyczki. Na zobowiązanie pożyczki pozwany wystawił w dniu 29.09.2003 r. i wręczył powodowi weksel in blanco poręczony na rewersie przez pozwaną wraz z deklaracją wekslową. Deklaracja upoważniała wierzyciela do wypełnienia weksla w każdym czasie, na sumę odpowiadającą kwocie wierzytelności wraz z odsetkami w razie niedotrzymania umówionego terminu spłaty (określonego na 31.05.2005 r.), po uprzednim wezwaniu dłużnika z 7. dniowym terminem płatności. Posiadacz weksla został upoważniony do opatrzenia weksla datą płatności według swego uznania oraz klauzulą „bez protestu”. Pozwany nie zwrócił pożyczki w umówionym terminie, a powód naliczył odsetki ustawowe od dnia 1.06.2005 r. Pismem z dnia 8.08.2012 r. powód wezwał pozwanych do zwrotu wszystkich udzielonych wcześniej pożyczek wraz z odsetkami, a ponieważ pozwani nie dokonali zapłaty, to powód – w dniu 6.09.2012 r. – wypełnił jeden z posiadanych weksli na kwotę 188.712 zł stanowiący sumę udzielonej pożyczki (100.000 zł) i należnych od niej odsetek ustawowych za okres od 1.06.2005 r. do 1.08.2012 r. (88.712 zł), o czym zawiadomił pozwanych pismem z dnia 12.09.2012 r. wzywając ich do wykupienia weksla w terminie 7 dni.

(k. 8: weksel z 6.10.2003 r.,

k. 9: deklaracja wekslowa z 6.10.2003 r.,

k. 10: potwierdzenie odbioru pożyczki z 6.10.2003 r.

k. 11-16: pisma powoda do pozwanych z 8.08.2012 r. z potwierdzeniem odbioru,

k. 17-20: pisma powoda do pozwanych z 12.09.2012 r. z potwierdzeniem nadania,

k. 21: kalkulator odsetek,

k. 252: weksel z 30.09.2003 r.,

k. 253: deklaracja wekslowa z 30.09.2003 r.,

k. 254: potwierdzenie odbioru pożyczki z 30.09.2003 r.,

k. 255-260: pisma powoda do pozwanych z 8.08.2012 r. z potwierdzeniem odbioru,

k. 261-264: pisma powoda do pozwanych z 12.09.2012 r. z potwierdzeniem nadania,

k. 265: kalkulator odsetek;

- fakty niesporne).

W dniu 30.11.2004 r. została zawarta umowa pożyczki, mocą której powód pożyczył pozwany kwotę 3.200.000 zł z oprocentowaniem wynoszącym 10% rocznie i z terminem zwrotu ustalonym na dzień 31.12.2008 r. Niedługo potem, bo w dniu 28.02.2005 r. powód udzielił pozwany kolejnej pożyczki w kwocie 2.700.000 zł z oprocentowaniem wynoszącym 10% rocznie i z terminem zwrotu ustalonym na dzień 31.12.2008 r. Termin zwrotu obu tych pożyczek aneksowano na dzień 31.12.2010 r., - pożyczki te zostały powodowi zwrócone wraz z odsetkami.

Pozwany wybrał ze swoich firm (...) i (...) różne kwoty i tak: w dniu 2.01.2004 r. – 100.000 zł, w dniu 8.09.2009 r. – 412.000 zł i 490.000 zł, w dniu 4.09.2009 r. – 400.000 zł, 6.05.2010 r. – 500.000 zł; 10.05.2010 r. – 250.000

zł; 14.05.2010 r. -250.000 zł; 8.06.2010 r. - 150.000 zł; 17.06.2010 r. - 200.000 zł; 30.06.2010 r. - 150.000 zł; 15.11.2010 r. - 300.000 zł; 29.11.2010 r. - 300.000 zł; 28.12.2010 r. - 100.000 zł; 29.12.2010 r. - 200.000 zł; 17.01.2011 r. - 150.000 zł; 24.01.2011 r. - 153.000 zł; 7.02.2011 r. - 150.000 zł; 14.02.2011 r. - 150.000 zł; 19.05.2011 r. - 500.000 zł; 23.05.2011 r. - 600.000 zł; 25.05.2011 r. - 50.000 zł; 30.05.2011 r. - 100.000 zł; 6.06.2011r. - 100.000 zł; 8.06.2011 r. - 100.000 zł; 13.06.2011 r. - 300.000 zł; 20.06.2011 r. - 300.000 zł; 29.06.2011 r. - 100.000 zł; 6.07.2011 r. - 500.000 zł; 12.07.2011 r. - 200.000 zł; 26.07.2011 r. - 300.000 zł; 6.09.2011 r. - 120.000 zł; 16.09.2011 r. - 230.000 zł; 28.09.2011 r. - 150.000 zł; 30.09.2011 r. - 50.000 zł; 3.10.2011 r. - 300.000 zł.

Powód posiadał środki finansowe w postaci gotówki na udzielenie pozwanym pożyczek. W latach 2003-2004 prowadził działalność gospodarczą w ramach (...) w T. i przeważającą część sprzedaży towarów (meble, artykuły tapicerskie) realizował w formie gotówkowej, głównie na rzecz odbiorców ukraińskich. W 2004 r. zrealizował sprzedaż gotówkową na kwotę 26.762.803,59 zł. W październiku 2004 r. otrzymał z tytułu sprzedaży gotówkowej kwotę 2.850.252,19 zł, a do banku wpłacił z tego 2.025.000 zł, zaś w listopadzie 2004 r. sprzedał za gotówkę towary na kwotę 3.470.079,14 zł, z czego wpłacił do banku 1.630.000 zł. W okresie od 17. stycznia do 18. października powód wybrał z banku (...) S.A. gotówkę w kwocie ponad 3.000.000 zł.

Pozwany zwrócił powodowi pożyczkę w kwocie 3.200.000 zł udzieloną w dniu 30.11.2004 r., co nastąpiło w 2011 r., wraz z większością – ok. 1.500.000 zł – należnych odsetek. Powód zapłacił za 2011 r. podatek dochodowy w kwocie 285.000 zł należny od uzyskanych od pozwanego odsetek. Na przełomie 2011/2012 r. pozwany zwrócił powodowi, tytułem reszty odsetek od tej pożyczki, kwotę ok. 700.000 zł, którą powód wykazał w zeznaniu podatkowym za 2012 r. i zapłacił od tego dochodu podatek w kwocie 136.520,70 zł.

(k. 420: pożyczka z 30.11.2004 r.,

k. 421: pożyczka z 28.02.2005 r.,

k. 105: dowód z akt(...) i zalegających w nich dokumentów KW – potwierdzeń przelewów z firmy (...) i (...),

k. 172: wyciąg z rachunku bankowego powoda w (...) S.A. za rok 2004 r.,

k. 173: pismo Biura (...) w R.,

k. 174-176: zeznania podatkowe PIT powoda za 2011 r. z potwierdzeniem zapłaty podatku,

k. 177-179: zeznania podatkowe PIT powoda za 2012 r. z potwierdzeniem zapłaty podatku,

k. 201-202: informacje z BŚ w J. z 16.07.2013 r.,

k. 203: zaświadczenie BŚ w J. z 16.07.2013 r.,

k. 204: informacja z (...) z 16.07.2013 r.).

W latach 2009-2011 pozwany wybierał z kasy swoich firm kwoty po ok. 100.000 zł – 200.000 zł, które to kwoty pracownicy pozwanego zawozili do powoda w kopertach lub reklamówkach. Były też takie sytuacje, że pieniądze z kasy przynoszono do gabinetu pozwanego, w którym był powód.

(k. 517-518: zeznania świadka M. J.,

k. 518-519: zeznania świadka W. Ł.,

k. 546-547: zeznania świadka E. R.,

k. 547-548: zeznania świadka E. T.,

k. 548-549: zeznania świadka A. J.,

k. 564-565: zeznania świadka M. D.).

Pozwani darowali - w marcu 2012 r. – majątek nieruchomy swoim dzieciom. Powód wytoczył przeciwko dzieciom pozwanych proces o uznanie umów darowizny za bezskuteczne ((...)), a jego roszczenie zostało zabezpieczone postanowieniem SO w Rzeszowie z dnia 9.05.2013 r.

(k. 105: dowód z akt sprawy(...) – w szczególności z postanowienia z dnia 9.05.2013 r.).

Pismem z dnia 17.05.2013 r. pełnomocnik powoda przesłał pozwanym oświadczenie powoda dotyczące zaliczenia otrzymanej od pozwanych kwoty 5.400.000 zł na poczet zwrotu pożyczki z 30.11.2004 r. wraz z odsetkami. Oświadczenie to – datowane na 12.05.2015 r. – potwierdza, że otrzymana przez powoda w latach 2011-2012 łączna kwota 5.400.000 zł została zaliczona na poczet spłaty pożyczki z dnia 30.11.2004 r. udzielonej pozwanym w kwocie 3.200.000 zł oraz na poczet należnych od tej kwoty odsetek umownych, a weksel stanowiący zabezpieczenie tej pożyczki został pozwanym zwrócony wraz z pokwitowaniem uregulowania długu. Pozwany - pismem z dnia 2.06.2015 r. – oświadczył, że odmawia przyjęcia pokwitowania i wskazując na art. 451 § 3 kc podniósł, że dokonywane płatności podlegały zaliczeniu na poczet długu najwcześniejszego, w tym 26. pożyczek udzielonych w okresie od 29.09.2003 r. do 1.07.2004 r. w kwotach po 100.000 zł.

(k. 526-530: korespondencja między stronami zawarta w pismach z dnia 17.05.2015 r., 12.05.2015 r. i 2.06.2015 r.).

Ustaleń faktycznych Sąd dokonał w oparciu o dowody przytoczone w nawiasach przy poszczególnych fragmentach stanu faktycznego. Dowody z przytoczonych dokumentów zarówno urzędowych, jak i prywatnych nie były kwestionowane przez strony co do ich autentyczności, stąd też Sąd uznał je za wiarygodne i poczynił w oparciu o nie ustalenia faktyczne stosownie do dyspozycji art. 244 i 245 kpc. Dowody z osobowych źródeł dowodowych Sąd uznał za wiarygodne w części, w której są one zgodne ze sobą, jak i z treścią przywołanych dowodów z dokumentów, tworząc razem z nimi spójną, logicznie uzupełniającą się całość.

Sąd postanowił pominąć dowód z przesłuchania stron (k. 565) albowiem zarówno powód, jak i pozwani nie stawili się na wyznaczona w tym celu rozprawę w dniu 21.03.2017 r. (k. 558), pomimo wezwania pod tym właśnie rygorem. Wskazać w tym miejscu należy, że pozwani nie stawili się na żadną z wielu wcześniejszych rozpraw, pomimo stosownych wezwań, zaś usprawiedliwienie przez pozwanego niemożności stawiennictwa złym stanem zdrowia było bezzasadne, co potwierdziła opracowana w sprawie (k. 211-215, 463-466) opinia psychiatryczno-psychologiczna.

Sąd nie uwzględnił też wniosku pozwanych o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości (k. 565). Sąd nie uwzględnił tego wniosku dowodowego albowiem był on nieprzydatny do potwierdzenia tego, że konkretne kwoty, z tych konkretnych pożyczek zostały spłacone w konkretnym miejscu, formie i czasie. Wedle konsekwentnych w toku całego procesu twierdzeń pozwanych, część rozliczeń między stronami dokonywała się w sposób gotówkowy i to bez żadnych pokwitowań (potwierdziły to zeznania świadków). Nie było natomiast żadnych wskazań, co do konkretnego tytułu wpłat, a strony przez długi okres czasu pozostawały w złożonych relacjach biznesowych zawierając – w sumie kilkadziesiąt umów pożyczek. W takiej sytuacji zlecenie biegłemu szczegółowej analizy tych relacji, aby wykazać fakt spłaty tych dwóch konkretnych pożyczek, jest pozbawione sensu. Teza dowodowa dotyczy odpowiedzi na pytanie, czy w okresie zbieżnym z datami wystawianych przez pozwanego dokumentów KW do majątku powoda wpływały lub były przez niego osobiście wpłacane na rachunki bankowe kwoty o wartości zbliżonej z dokumentów KW, jak i z zestawienia zaciągniętych pożyczek i dokonanych zwrotów. Tego rodzaju sformułowanie oznacza, że sami pozwani są przekonani o tym, że dowód taki nie może potwierdzić spłaty konkretnej kwoty z tytułu konkretnej pożyczki, w konkretnym miejscu, formie i czasie.

Sąd zważył co następuje:

Żądania pozwów zasługują na uwzględnienie, mają bowiem swoje oparcie w realiach sprawy oraz w art. 1, art. 103 i art. 30 prawa wekslowego, jak i art. 720 § 1 kc (umowa pożyczki) oraz art. 481 § 1 i 2 kc (odsetki ustawowe za opóźnienie).

Dołączone do pozwu weksle wraz z deklaracjami wekslowymi i potwierdzeniami odbioru pożyczek, potwierdzają fakt udzielenia przez powoda pozwanym pożyczek (poręczonych przez pozwaną – żonę pozwanego J. J.) w dniach 6.10.2003 r. i 30.09.2003 r. na kwoty po 100.000 zł każda. Faktów tych pozwani nie kwestionują.

Dług pieniężny ma charakter oddawczy (art. 454 § 1 kc) co oznacza, że to na pozwanym ciąży obowiązek udowodnienia (art. 6 kc) podniesionego przez nich zarzutu spłaty tych konkretnie pożyczek wraz z należnościami ubocznymi (odsetkami). Temu zadaniu pozwani nie sprościli.

W szczególności pozwani nie przedłożyli żadnych pokwitowań (art. 462 i 466 kc), które odnosiłyby się, czy to do tych konkretnie pożyczek objętych żądaniem pozwu, czy też do jakichkolwiek w ogóle pożyczek udzielonych przez powoda pozwanym. Tych pożyczek na kwoty po 100.000 zł było 26. w latach 2003-2004 (wszystkie zabezpieczone weksłami gwarancyjnymi), była też pożyczka na kwotę 3.200.000 zł z 30.11.2004 r., którą – co niesporne – pozwany zwrócił wraz z odsetkami, oraz pożyczka z 28.02.2005 r. na kwotę 2.7000.000 zł. Pozwani w żadnej mierze nie wykazali aby umowa pożyczki z 30.11.2004 r. była czynnością prawną pozorną. Trafnie (i logicznie) zauważył powód, że jeśli miałyby to być czynność prawna pozorna, to powinna ona być zamiast poprzednich (26-sześciu) pożyczek, a nie jako kolejna pożyczka, a ponadto pozwani – przy jej zawarciu – powinni domagać się zwrotu weksli gwarancyjnych zabezpieczających poprzednie pożyczki. Elementarne zasady doświadczenia życiowego wykluczają możliwość, aby osoba z takim doświadczeniem biznesowym jak pozwany, tolerowała w praktyce tak daleko idącą asymetrię w stopniu sformalizowania wzajemnych stosunków z powodem. Powód udzielając pożyczek każdorazowo przecież wymagał sporządzenia szeregu dokumentów (pokwitowania, weksła, deklaracji, poręczenia, wezwania), natomiast pozwany miałby przekazywać na jego rzecz bardzo poważne sumy nie oczekując nic w zamian, a nawet nie dbając o to, aby kwoty te przypisać do konkretnych zobowiązań. Taka wersja zdarzeń, nakreślona przez pozwanym, jest całkowicie nieprawdopodobna i nie znalazła oparcia w zebranym materiale dowodowym.

Powód wykazał, że posiadał środki finansowe na udzielenie pozwanemu pożyczek, w tym pożyczki w kwocie 3.200.000 zł, jak też fakt zapłaty podatku dochodowego od odsetek od tej pożyczki. Faktem jest, że pozwany wybierał pieniądze ze swoich spółek, z których – co potwierdzili świadkowie - zapewne zwrócił powodowi pożyczkę z 30.11.2004 r. z odsetkami. Nie ma natomiast podstaw faktycznych do przyjęcia, że pozwany zwrócił powodowi te konkretnie pożyczki objęte żądaniem pozwu. Zeznania świadków powołanych przez pozwanego w żadnej mierze nie potwierdzają, że pozwany zwrócił powodowi te dwie konkretne pożyczki. Wynika z nich jedynie, że strony miały szereg pożyczek gotówkowych oraz, że w latach 2009-2011 były przekazywane od pozwanego na rzecz powoda kwoty pieniężne. Zeznania te mogą co najwyżej potwierdzić niesporny zresztą fakt zwrotu pożyczki z 30.11.2004 r. z odsetkami (w sumie ponad 5.000.000 zł), nie zastąpią natomiast pokwitowań tych dwóch konkretnie pożyczek.

Konkluzji powyższej nie stoi w opozycji treść dokumentów (k. 526-530) dołączonych do pisma pozwanego z 14.09.2016 r. Są to dokumenty z okresu maj-czerwiec 2015 r., powstałe już w toku zarówno tego, jak i innych tego typu procesów pomiędzy tymi stronami, a więc niespełna 3 lata po wypełnieniu przedmiotowych weksli. Nie mogą one więc wpłynąć na prawidłowość wypełnienia tych konkretnych weksli (pozwani wzywani – w miesiącach sierpniu, wrześniu 2012 r. – do spłaty pożyczek i wykupu weksli powinni wtedy powoływać się na okoliczności związane z „zarachowaniem” spłaty), a ponadto nie wynika z nich zapłata tych konkretnych dwóch pożyczek w sytuacji, gdy strony łączyło kilkadziesiąt różnych umów pożyczek. Są to więc dokumenty z toku procesów między stronami (w dacie ich wygenerowania część z tych procesów była już zakończona niekorzystnie dla pozwanym), stworzone przez pozwanego na użytek tych procesów, w sytuacji gdy dotychczas pozwani nie negowali faktu spłaty pożyczki z 30.11.2004 r.

Reasumując, w sytuacji gdy pozwani nie spłacili w terminie żadnej z dwóch pożyczek objętych niniejszą sprawą, powód – po bezskutecznym wezwaniu do zapłaty – miał pełne podstawy do wypełnienia weksli gwarancyjnych (i zrobił to prawidłowo) oraz do poinformowania pozwanym o tym fakcie i do wezwania ich do wykupu weksli. Żądanie obu

pozwów ma więc pełne oparcie w stosunku podstawowym (umowa pożyczki) jak i w abstrakcyjnym zobowiązaniu wekslowym.

Z powyższych względów orzeczono jak w pkt I wyroku na podstawie art. 496 kpc.

Powód uścił (k. 451) zaliczkę w kwocie 500 zł na wydatki związane z wspomnianą w uzasadnieniu opinią psychologiczno-psychiatryczną. Wynagrodzenia dla biegłych wyniosły (k. 503 i 505) w sumie 1.023,04 zł co oznacza, że Skarb Państwa wyłożył tymczasowo kwotę 523,04 zł. Mając na uwadze zasadę odpowiedzialności za wynik procesu jak i fakt, że opinia psychiatryczno-psychologiczna potwierdziła obstrukcję procesu przez pozwanego, orzeczono jak w pkt II wyroku na podstawie art. 98 § 1 oraz art. 105 § 2 kpc. W pkt III orzeczono w oparciu o art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 uksc oraz w zw. z art. 98 § 1 kpc.